

R.D. Iacobi Merchantii Vitis Florigera

Merchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

11. bipartita. 1. pars declarat, unde mulier sciverit Messiam sive Christum venturum, & cur Messias & Christus vocetur. 2. explicat responsum Christi: Ego sum qui loquor tecum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](#)

corum non est cum Domino, quia voluntatem Patri nec querunt, nec faciunt. Ideo his dicitur: *Nescio vos. Quid ita: Quia non omnis qui dicit, Domine, Domine intrabit in regnum celorum, sed qui facit voluntatem Patri, intrabit in regnum celorum, inquit Dei Filius.* Multi deluduntur externa quadam specie pietatis & devotionis, externa quoque specie penitentiae & compunctionis, externa specie adoracionis; sed carent spiritu & veritate illius.

Multi per funtoria

adivinis in terfunt.

Cor. Ians. 6. 4. Ioan.

Quandoque orant, quandoque ad confessionem accedunt, quandoque Missae interfundunt; sed haec perfunctorie faciunt, nec corde perfecto in his se gerunt; ideoque in spiritu & veritate non confessur adorare. Quinam igitur confessor sic adorare & Audi compendio non verbis meis, sed saepientissimi Episcopi & Doctoris: *Adorat spiritu, quia animo, & huius quae animi sunt, Deum colit, qui scilicet curat parum illi exhibere mentem quique fide sincera de illo optime sentit; sicut omnem suam in illa colligat, charitate fertur in illum, pro erga illam afficitur, atque ob hanc de peccatis ex animo compungit, corpus suum in servitatem spiritus redigens; de acceptis bonis ex corde Deo gratias agit, necessaria abe bona fidenti animo postulat, nibilque pretermittit, quod Deo novit bene placitum, aut saltem ab eo praceptum.* Hac Cornelius lanzenius in hunc locum sapientissime & pietissime. Haec attendat singula quilibet verus Christianus, verus Sacerdos, verus Religiosus; & sua satisfacere emittat vocacioni & professioni, se gerens in omnibus cum zelo & pietate. Sic adorabit Patrem in spiritu & veritate. Sic connumerabitur inter Veros adoratores, quos querit Pater, & approbat. Sæpe ergo petat à Parte, & dicat cum Psalmista: *Deduc me: Domine, in via tua, & ingrediar in veritate tua, lætebor cor meum, ut timeas nomen tuum.* Confitebitur in toto corde meo. *& glorificabo nomen tuum in eternam.* Sæpe consideret illud Apostoli: *Veritas tempificante, crescite in eo qui est caput Christus.* Vbi commendatur veritas practica, quæ in actionibus ac bonis operibus nostris constituit, per quem gratia & Spiritus Christi in nobis augeatur, & spiritus veritatis, per quem Patrem adoramus, crescet.

LECTIO XI. BIPARTITA.

Dicit ei mulier: Scio quia Messias venit, qui dicitur christus; cum ergo veneris ille nobis annuntiabit omnia.

Eph. 4.

Psal. 85.

Pars I.

Vnde mulier scirebat Messiam

veniendum

cur

christus

vocatur.

Par. 5.

Siebant Samaritani Christum veniendum ex Iherusalem Moysis, quos recipiebant. In illis enim proximis contrinebatur de adventu Christi. Quare Christus dicit: *Si crederitis Moysi, credereis & misericordierem illi de me scripti.* Sic Iacob predixerat: *Non auferetur sceptrum de Iudea, donec veniat qui mittendum est.* Et Moyses ipse dixerat: *prophetam suscitabit vobis Deus de fratribus vestris,* Namque eu-

mor erat inter Iudeos & Samaritanos, vel vi nunc, Graeci, vel brevi uitiumrum Christum. Ex Iohannis testi: *Dicitur, si filius fama hæc augebatur inter Iudeos, & per Es istum gebat usque Samaritanos.* Ex haec ergo fama Nege dicit mulier: *Scio quia Messias venit, quod idem est, s. Iesus ac si diceret: Propredicenter veniet.* Illud enim Christus, testima- celi presentis sit temporis, habet tamen futuri, cognoscere nihil que aliud significat, quam *Scio brevi ventus est res.* Quod autem subiectur: *qui dicitur Christum, Messias hoc adiicitur ab Evangelista interpretatione verbum Novum Hebreum; Messias enim apud Hebreos, idem est signifi- carum Christum apud Graecos & idem est quod *U. tunc* apud Latinos.*

Dicitur porro Messias & Christus, sive Verbus Christi tripliciter de causa, quia unicus sit superius Sacerdos, citudo Rex, ut Propheta, Hos Deus perunctione, ut propheta præcepit, quia majestatem Dei inter citudines referunt, & ideo Christi vocabantur: *Nolite i. rati- tangere Christos meos,* & in Prophete meis nolite ut malignari. Vbi posterior est explicatio prioris. Si manu- gignabatur ergo per illam unctionem, qua unga- dat Sacerdotes, vel Reges, vel Propheta, illos s. n. gratia & virtus quadam imbuat, quae in pectus diffundere deberent; hoc enim significatur per oleum, quod supernaturale imbuat, & se fundit. In Olio de per excellentiun Salvator noster Messias Hebreo cori- bracie, Graece Christus, Lacine Vnctus dicitur, non adiu- oleo materialis, sed omnium donorum plenitudi- quidem, quæ copiosius in illum effusa est, quam in aliis. tam creaturam: *Non enim ad mensuram dedit Pa- hontur spiritum Filio.* Gratia enim in illo est qualia finita, quia est gratia capitis, quæ in infinita quo- dammodo membra debet influere, & aliquam mensuram gratie spiritus sui communicare. De hac unctione habes apud Danihel: *Vnguentus Dni. Sanctus Sanctorum,* tali scilicet unctione, quæ non solum ipsum officia Sanctorum, sed etiam Sanc- tum Sanctorum, hoc est, excellentiunissimum inter San- ctos, & alios omnes sanctificantem, quia quicunque sanctificantur, per ipsum sanctificantur, qui- cunque unguntur, per ipsum unguntur. Hujus un- unctionis, quæ Christus ut supremus Sacerdos unicus est, figura fuit Vnguentum quod a capite Ad. Vngue- ron in barbam, & deinde in oram vestimentis defecit. tam un- debat, quia scilicet unctio hæc a Christo Capite & figura Pontifice nostro defecit in Apostolos & Prætoris circa Ecclesias, qui per Barbam intelliguntur, quin christi proxime Christo adhaerent; & virile illius robur, ejus- stendum; deinde per illos in oram vestis, hoc est, in ministros inferiores, imò in omnes Fideles de fluit copiose.

De unctione autem qua unctus est ut Rex, illud z. Christi intelligi recte potest: *Dilexit justitiam, & odit iniquitatem, properea unxit te Deus, Deus tu molo Rex letitiae praे confortibus tuis.* Hoc est, Ipse Pater do- quis Spiritus sancti & gratia, quæ animam mira- sanctificant, consecravit, & unxit abundans, quam omnes alios, qui debebant dona illa à te participare. Ideo vero unxit te, ut diligenter justitiam, & dilex-

odiles iniquitatem, &ta haberes virgam, regnum, & thronum regiatis tibi securum & perpetuum, attraheretque animas regias i odorem tuum, & ad sequelam tuam, cum gaudio. Hinc sequitur: Myrrha & gutta & cæsa à vestimentis tuis, à domibus eburneis, ex quibus delectaverunt te filia Regum in honore tuo.

3. Christus unctus ut Propheta
Luc. 4.

Denique deunctione qua is qui hic dicitur Messias, unctus est, tanquam Propheta & Magister ac interpres Divinæ voluntatis, Mysteriorumque arcanorum Patris: recte intellexeris illud: spiritus Domini super me, eo quod unxerit me, ad annuncian- dum manutinet misericordiam. Et hoc ipsum est, quod nunc agnoscere videatur mulier: Cum veneris ille annunciatrice nobis omnia. In hoc enim recte sciebat, sed illum ipsum annunciantem & docentem omnia nec dum agnoscet: quia perfectèunctionis & luminis ejus nondum plenè consors aut particeps erat. Ex Christi tamen presentia, aliquid unctionis, aliquid lucis, aliquid motionis & illustrationis interioris percibebat, & in desiderium adventus Messiae & visionis ejus exardecscet. Pleniū autem era mox verbo Domini illustranda & ungenda, dum diceret: Ego sum, qui loquor tecum.

Nempe, non abimilis est hæc mulier Magdalena, quæ in horo aliquoq[ue]t ut Horulatum nec aliter agnoscetatur. At postmodum eo loquenti, ut solum verbū pronunciant, & dicentes Maria, iterum conversa ad eum, quem prius agnovera Horulatum dixit; Rabboni, quod dicitur Magister, agnoscitque eum tanquam Magistrum suum, & Consolatorem, & Salvatorem. De qua re agens S. Augustinus Tract. 121. in Iohann. adverit, quod in

textu Evangelii his dictiū conversa Magdalena ad Iesum. Primo, conversa est retrorsum, & videt Iesum stante & non sciebat quia Iesu est, quod dicebat ei: Mulier quid ploras? Secundo conversa illa dicit, Rabboni. Nem in prima ad eum conversione, solum adhibuit Iesu exteros in ejus confidatione, id eoque putavit eum Horulatum; postmodum & oculos cordis ac animi adhibens, agnoscit quis est.

Audi S. Augusti verba, & expende: Sed ista mulier, & que jam fuerat conversa retrorsum, ut videre Iesum, quando eum p[ro]p[ter]a horulatum, quomodo rufus conversa dicitur, ut ei diceret, Rabboni? Nempe, quia tunc conversa corpore, quod non erat, prætulit: nunc conversa corde, quod erat, agnoscit. Sic dicimus de Samaritana, primo Iesum secum loquente, solum externis sensibus attendebat ut Iudeum; deinde paululum allurgens, ex ejus gravi sermone & ore existimat ut Prophetam aliquem, quum tamen adhuc non satis plene ad quæstionem propositam de religione & Samaritanorum & luterorum respondere judicabat, id eoque ad Messiam tempus omnia determinanda remittebat. Sed tandem eo dicente: Ego sum, qui loquor tecum & agnoscit plenissime, Expendenda igitur sunt verba ista,

Iudari instanter petebant ē Domino: Si tu es Christus, dic nob[is] palam, usquequo tollis animam nostram? PARS II. Quo non obstante, Dominus eis respondere noluit. De responsu autem mulieri adulteræ, & infirmæ fortis, so christi mulieri Samaritanæ, de ea re non interrogatus a. Iohann. 10. perire, responder verbis perspicuis se Messiam illum esse, & Doctorem, quem exspectabat, omnia annunciatrum & edoceretur; Ego sum, qui loquor tecum. Sed cur instantibus Iudeis non idem respondet? Rationem afferit S. Chrysostomus his verbis: Fidelior erat Samaritana Iudea, qui non discedit, sed argundi causa rogabant. Nam si discere voluerint, verborum Scripturarum & miraculorum sufficiens en fuisse doctrina Samaritanæ simplici & integramente petit. Audiret eum, & creditit, & alios ad credendum adduxit. Hæc ille. Addere pos. Primis sumus, quod sic voluit Dominus primicias Gentium unum honore afficer, eas dignas efficiens manifesta. Christus tunc tanti mysterii proprio ore. Audi haec de honore Rupertum hunc locum explicare: Ecce, inquit, afficeret quomodo Christus Samaritana alienigena femerit. Luit. sum creditit, quem Iudeus non crediderat & offendit illi honorandum nominis sui thesaurum quod in patria sua, scilicet Iudea, nondum prædiderat. Ne mos, quod futurum erat, pretiosam nomini ejusdem marcarium porci concutaverat, & hoc suatum canine rabie blasphemantes corrodere. Hæc Kup.

Viterius adverit S. Chrysostomus, quod quando etiam Christus se revelat peccatoribus, ju- prætermis- sis prætermis. Hinc oculos aperiens discipulus in fr[ater]o Iesu. Emanus, ex ipso oculo & confessu ablatus est, & usus se f[ecit] ipso voce non revelavit, at mulieri dicit: Ego peccatorum f[iliu]s tu quoque se manifestavisti. Ego sum Iesus, busreve- quem tu profugueris. Hæc & nunc Samaritana dicit; lat. Ego sum, qui loquor tecum. Quod mulier ex Apocalypsi non revelavit, palam meretrici revelavit. Hæc tenus Chrysostomus. Hac ergo gratia & misericordia sp[iritus]u Dei, nec enim ipsa digna erat tanta revelatione mysterii, nisi divina misericordia, quæ non spectat hominum merita cum prævenisset. Sed nec ad verbum situd. Ego sum, qui loquor tecum, ita subito crederet, n[on]cum voce Omnipotens virtus in cor eius introiret; simili ergo & aures verbo Christus exterior, & mentem verbo interior ferit, cælestique lumine illuſtrat, simulq[ue] trahit intellectum & affectum, ut intus percipiat & credat. Itaq[ue] illis verbis oculis illuminata est, & perfecte intellexit, & accipit aquam vivam, & gustavit, & velut inebiata est. Concepit enim fidem, spem, amorem, zelumque gloria Christi illum agnoscendo, & patrem adoravit & Filium in spiritu & veritate Hæc est nimis aqua viva: Hæc est vita Iohann. 17. eterna, ut cognoscant Te, & quem misericorditer Christum.

Oigitur breve, sed efficax plane verbum: Ego sum, qui loquor tecum! Hæc est enim vox Domini in virtute, vox Domini intercedenti flammam ignis, flammarum scilicet concupiscentie carnalis in corde Samaritanæ, & accendens flammarum divini

888 2 amoris.

420

amoris. Hæc est vox Domini preparantis cervos, vel preparantis cervas, ut alia Lectio habet. Cito enim hanc cervam præparavit, cuiusque pedes perfecit, ad eundem ad vitæ Fontem, ita ut posset dicere: sicut desiderat cervum ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. O felix vox: Ego sum qui loquor tecum, illam vocem antiquam consolatione & gaudio menti rememorans: Ego tu, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me & peccatorum tuorum non recordabor. Errans: Ego sum, ego sum Dominus, & absque me non est Salvator. Domine noster dicit Dominus huic Samaritanæ: Ego sum, qui loquor tecum, idem est, ac si cordi ejus diceret: Ego sum salus, via, pax, gloria tua. Prius loquebatur secum Satan, Caro, Mundus, suiste demerans illecebris: nunc illum solum audire debes, qui est sapientia justitia, sanctificatio & redemptio tua: ego autem sum, qui loquor tecum, O quando alloquitur Iesus animam pro conversione sua, quam efficaciter loquitur! Dicit Paulus: Ego sum Iesus: & eum mire convertit paucis his verbis. Dicit Iudeus: Ego sum, & omnes profanari retrosum. Dicit discipulis post Resurrectionem: Ego sum, & omnem ablergit timorem ac trepidationem, erigit in spem, pacem, cœs conserfet & latitudinem. Loquere, Domine, anima mea, & dic: salus tua ego sum. Dic illi: Ego sum, qui loquor tecum. Loquere, & sic ut audiam quid loquaris in me, quoniam loqueris pacem super eos qui converuntur ad cor: Loquere mihi remors arbitris, loquere apud Fontem, & pota animam sciemtem, ut a te non recedat vacua & sterilia, sed irrigua & plena, plenitudine gratiae & veritatis.

LECTIO XIII. TRIPART.

Et continuo venerantur discipuli ejus, & mirabantur, quod cum multe loquebantur.

PARS I. **Cur in collatione cum Samaritana peccare** (quia de eius peccatis agere oportebat, & vitam ante forsan arguere & detegere, alliciendo eam ad confessionem flagitorum preceptorum) noluit discipulos suis adesse, ne hoc ei rubori foret, aut confusione. Sed abierant illi ad cibos mendicos in civitatem. Hoc autem siebat specialis Dei dispositione, ut huius colloquio Christi & mulieris, quod maximus erat momentum ad eius conversionem, daretur occasio nomine impedimentum praestante. Docet ergo nos narratores, & hoc suo exemplo Christus, sic esse corruganda occulta illorum peccata, ut peccantis fama & opinio non laedatur, quando utrumque simili fieri potest. Aliquando enim bonum publicum postulatur, ut privata etiam & occulta peccata publice propalente, & arguantur, ac plementur. **Sic S. Petrus iuvabitur in Ananiam & Saphiram,** qui occulit sibi detinuerant, de pretio agrivenditi; ita ut in conspectu totius multitudinis expiraret. **Bonum** Hoc nimur factum fuit ad terrorum novella publicationem, & ad disciplinam in ea ab initio faciem. **Lege populi** dam, ut eam nullus vel occulere auderet violare, & latrare. Spiritui S. mentiri, ut interpretantur SS. Patres: cultaque interrogat: Quare S. Petrus enormiter ipse lapsus, & ce
argu
vum dñi
veniam consecutus, veniam quoque non dedit Anna & Saphira, sed in una hora utrumque verbo occidit? Videtur namque exiguis esse lapsus, respectu illius abnegationis. Aurum enim abscondere proprium non alienum. Vel etiam si alienum sufficeret, non est per peccatum; privatarum rerum parum quid absconde, & abnegasse Iesum. Responde huic questioni Cesarius his verbis: Non est dementia primaria illius adversus fontes error, sed prædilectione discipline, plurima mortalium sonantia virtus.

Sic idem S. Petrus insurget aduersus Simonem Magum, qui rudis adhuc in Christiana doctrina, obliterat pecuniam, ut haberet potestem donandi S. sanctum. Inflammatus enim ista Petrus, vult hoc ab omnibus scrii, & proponi, ministrare si publice perditionem, ut omnes eius sequaces terreat: Pecunia tua regum sit in perditione, dñi, quoniam existimes donum Dei pecunia possidere. Non est tibi pars, neque pars in sermoni isto: core enim tuum non est rectum coram Deo, in felice amaritudine & obligatione peccati video te esse. Quid acerbius? Nemo Petrus; tanquam Ecclesia Caput, noverat in pecunia latera jaculum, quod Ecclesiam ipsam posset perdere, & a S. sancto initiatam eius discipline. Si antiquitus in pomo latuit venenum. Adamum inficiens, & ejus posteros: Sic in pecunia latet virus, Ecclesiam totam cum capite infectum, nisi iam exordio reficeret. Hoc S. Clemens laus significavit, dum ex ore S. Petri lib. 6. Constitut. cap. 73. sic pronunciavit: Voluntas diaboli erat, ut ipsam Adamum post degustatum cibum interdum promissa immortalitate privaret: Sic & nos pecunia delitos doni Dei privare solebat si hæc permisit, one facta donum Spiritus sancti, quod affirmationem superat, numquid addiscimus. Ideo igitur hac in re adeo severe gerit S. Petrus, delictum suum publicans & perditionem communians, Sic & ipse Dominus austere & imperscrutabilis (qui alias lenitatis) dum ejicit videntes & ementes de Templo, quia pro futuri. Temporibus documentum exhibebat in Ecclesiastica disciplina servandum. Hoc tamen ibi notatur, quod dicitur: Capit ejicere ven. Lat. 13. dñes & ementes in Templo. Non enim omnes adhuc ejiciuntur, & si universi ejicentur, paucilinquentur, quia negotiantur, venditorumque & emporiorum numerus, multum in Ecclesia excrévit.

Sed has specialis sunt divinae dispositionis & iustitiae exempla, proper disciplinam quandoque severè exhibendam. Interim Christus Dominus ut ostendat penitentes alliciendos, & suaviter recipiendos benignissime ait erga hanc Samaritanam,

lxxvii